

Information och vägledning för sammanställning av resultat från MPOC enkät

Kvalitetsgrupp inom Sveriges Habiliteringschefer

En kvalitetsarbetsgrupp bestående av Margareta Adolfsson (Dalarna), Lena Björnhage (Västra Götaland), Tina Granat (Uppsala), Susanna Jangeroth (Östergötland), Eva Brogren Carlberg och Barbro Lagander (Stockholms län) har haft i uppdrag att följa upp den tidigare revideringen av MPOC 20.

Arbetsgruppen föreslår att man i Sverige systematiskt använder MPOC 20, för att tillåta internationell jämförelse av resultat. Enkäten behöver dock kompletteras med separata tilläggsfrågor om kunskap och lärande för att svara mot kvalitetssäkringsbehov inom svensk habilitering. MPOC-20 täcker fem kvalitetsområden för en god barn- och ungdomshabilitering. Dessa är 1) stärkande samarbete, 2) respektfullt och stödjande bemötande, 3) samordnad och allsidig habilitering, samt tillhandahållandet av 4) generell information och 5) specifik information om barnet.

I 2008 års enkät provas också några tillägg för att bättre kunna tolka innebörden av resultaten från MPOC. En tilläggsfråga om ”Hur nöjd är du är på det hela taget med din habilitering” och en öppen fråga för ytterligare kommentarer läggs till. Föräldrarna uppmanas vidare att rangordna vilka av de fem kvalitetskriterierna från 1 – 5 som de tycker är viktigast. Likaså frågar vi om vilka förväntningar de haft på habiliteringen under det senaste året utifrån de fem kvalitetsområdena. Det kan vara intressant att se utfallet på nöjdhet i relation till prioritering och förväntan inom de fem kvalitetsområdena. Dessa tillägg kan vara till hjälp när man vill avgöra hur angeläget ett visst kvalitetsområde är att förbättra.

MPOC (Measure of Processes of Care)

MPOC utvecklades av forskare vid Can Child, Ontario, Kanada och den första versionen presenterades 1994. Utvecklingen av mätinstrumentet skedde i nära samarbete med föräldrar till barn med funktionshinder vid ett flertal habiliteringscentra i Ontario.

De olika kvalitetsfaktorerna i frågeformuläret MPOC 20 utgör strategiskt viktiga mål för en familjecentrerad habilitering och har prövats i ett flertal studier (se referenslista).

En systematisk uppföljning med MPOC ger förutsättningar för att identifiera hur föräldrar uppfattar kvalitén i habiliteringen och kontinuerligt genomföra förbättringar.

Frågeformuläret

Frågeformuläret MPOC 20 består av 20 frågor inom fem olika kvalitetskriterierna: 1) stärkande samarbete, 2) respektfullt och stödjande bemötande, 3) samordnad och allsidig habilitering, samt tillhandahållandet av 4) generell information och 5) specifik information om barnet.

Stärkande samarbete, 3 frågor

4.... låtit dig välja typ av information och när du vill få information
7.... på ett uttömmande sätt redogjort för olika behandlingsalternativ?
8... givit dig möjlighet att fatta beslut om behandling?

Respektfullt och stödjande bemötande, 5 frågor

1... hjälpt dig att känna dig som en bra förälder
3... bidragit till att skapa en stödjande atmosfär snarare än att bara ge information
9... erbjudit tillräckligt med tid att prata så att du inte behövt känna dig stressad
11... bemött dig som en jämbördig snarare än som "bara" en förälder till ett barn med funktionsnedsättning
13... bemött dig som en individ snarare än som en "typisk" förälder till ett barn med funktionsnedsättning

Samordnad och allsidig habilitering, 4 frågor

5... allsidigt sett till ditt barns behov, inte bara fysiska utan också känslomässiga och sociala
6... sett till att åtminstone en av teammedlemmarna är någon som arbetar med dig och din familj under lång tid?
10... gemensamt planerat barnets habilitering så att alla kunnat arbeta mot samma mål
12... givit sinsemellan överensstämmande uppgifter om ditt barn?

Tillhandahålla generell information, 5 frågor

16... informerat om vilka tjänster som habiliteringen eller kommunen, försäkringskassan m fl kan erbjuda dig
17... haft information tillgänglig om ditt barns funktionsnedsättning (t ex om orsaker, förlopp och framtidsutsikter)
18... gjort det möjligt för hela familjen att erhålla information
19... haft information tillgänglig för dig i form av broschyrer, filmer, böcker eller web-baserad information
20... givit dig råd om hur du kan söka information eller komma i kontakt med andra föräldrar (t ex föräldraorganisationer som RBU, FUB, FA)

Tillhandahålla specifik information om barnet, 3 frågor

2... givit dig skriftlig information om vad ditt barn gör vid behandlingstillfällena
14... erbjudit dig skriftlig information om ditt barns framsteg
15... berättat om resultaten från olika bedömningar (t ex psykologiska, pedagogiska och motoriska)

Skalan

MPOC-frågorna inleds med frågan:

"I vilken utsträckning har de som arbetar på den habilitering där ditt barn fått stöd och behandling under det senaste året givit dig ...

och ett påstående som ska besvaras enligt nedanstående 7-gradiga skala.

I mycket stor utsträckning.	I stor utsträckning	I ganska stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	I mycket liten utsträckning	Inte alls	Ej aktuellt
7	6	5	4	3	2	1	0

Det finns även möjlighet att svara 0 om man anser att frågan inte är aktuell.

Den avslutande frågan: Hur nöjd är du på det hela taget med din habilitering?" graderas enligt en 4-gradig skala: "mycket nöjd", "nöjd", "inte helt nöjd" och "inte alls nöjd".

Styrkor och svagheter med MPOC

Ett flertal studier har visat att MPOC ger en reliabel och valid bedömning av de fem kvalitetsområdena när föräldrar som har en längre tids erfarenhet av samarbete med habilitering (ett år eller mer) fyller i enkäten. MPOC har använts systematiskt sedan 1999 av ett antal barn- och ungdomshabiliteringar i Sverige. Enkäten kan användas oavsett vilken typ av funktionsnedsättning barnet har eftersom kvalitetsområdena är generella. Svensk habilitering innehåller dock ytterligare kvalitetsområden som handlar om kunskap och lärande för föräldrar, barnet och personal i närmiljön, vilket inte finns med i MPOC. Därför har vi valt att lägga till sex frågor.

Tilläggsfrågor

För att fånga in **området om kunskap och lärande** har sex tilläggsfrågor formulerats och läggs till frågeformuläret. Dessa är:

21...givit ditt barn möjlighet att få riktad information om sin funktionsnedsättning och vad det innebär?
22...givit dig möjlighet att få riktade utbildningstillfällen om ditt barns funktionsnedsättning, vad det innebär och vad man som förälder kan göra för att underlätta i vardagen.
23...erbjudit andra anhöriga, t ex mor/farföräldrar, riktade utbildningstillfällen om funktionsnedsättningen, vad det innebär och vad man kan göra för att underlätta i vardagen.
24...erbjudit riktade utbildningstillfällen om hur du kan hantera vanliga vardagsproblem som ex.sömn, mat, toavanor, beteenden.
25...givit ditt barn möjlighet att träffa andra barn eller ungdomar med liknande funktionshinder för att dela erfarenheter eller träna tillsammans.
26...givit syskon möjlighet att träffa andra syskon i liknande situation för att få egen kunskap om funktionsnedsättningen och prata om hur det är att vara syskon.

Allmänna uppgifter

Denna del av enkäten hålls så kort som möjligt. Nödvändiga uppgifter är till exempel vilka som besvarat enkäten, barnets ålder, kön och typ av funktionsnedsättning. Det kan också vara viktigt att ställa frågan om man pratar annat språk än svenska hemma.

Urval

Urvalet måste bestå av personer som har haft 3 besök eller mer med habiliteringen under det senaste året. Om habiliteringsverksamheten omfattar många familjer kan man behöva göra ett slumpmässigt urval för att inte få alltför många enkäter att bearbeta, om den är mindre är det en klar fördel att kunna välja hela populationen föräldrar som omfattar tre besök eller mer.

Utskick och svarshantering

I bilaga 1 finns förslag till brev, blankett för allmänna uppgifter och frågeformulär.

För att veta vilka som inte svarat måste varje brukare få ett löpnummer, som fylls på pappret om allmänna uppgifter. En lista på löpnummer och aktuell brukare för varje nummer måste föras separat. Påminnelse görs till dem som inte svarat första gången, förutom de som skickat tillbaka med uppgift om att de inte vill delta. När sista påminnelseutskick gjorts kan uppgifterna föras in i en databas exempelvis ACCESS.

Det är möjligt att via Stockholm, Handikapp & Habilitering, köpa en CD rom skiva med frågeformuläret inlagt i en ACCESS-databas, för att enkelt lägga in alla svar, samt att det ingår en liten instruktionsmall för inmatning och rapportuttag, samt viss rådgivning. Finns önskemål om ytterligare statistikbearbetning så kan detta även erbjudas. Kontaktperson är per.e.eriksson@sll.se.

Resultat - identifiering av förbättringsområden

kunna jämföra den egna enheten med helheten.

Stärkande samarbete	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
4... låtit dig välja typ av information och när du vill få information			
7... på ett uttömmande sätt förklarat vilka behandlingsmetoder som finns?			
8... givit dig möjlighet att fatta beslut om behandling?			
Tillhandahålla generell information	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
16... informerat om vilka tjänster som habiliteringen eller kommunen, försäkringskassan m fl kan erbjuda dig			
17... haft information tillgänglig om ditt barns funktionsnedsättning (t ex om orsaker, förlopp och framtidsutsikter)			
18... gjort det möjligt för hela familjen att erhålla information			
19... haft information tillgänglig för dig i form av broschyrer, filmer, böcker eller web-baserad information			
20... givit dig råd om hur du kan söka information eller komma i kontakt med andra föräldrar (t ex föräldraorganisationer som RBU, FUB, FA)			
Tillhandahålla specifik information om barnet	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
9... informerat om resultaten från olika bedömningar t ex psykologiska, motoriska?			
10... tillsammans med Dig gjort en skriftlig habiliteringsplan med konkreta mål, åtgärder och tid för uppföljning?			
20... givit Dig skriftlig information om vad Ditt barn gör vid behandlingstillfällena?			
24... förklarat vad de gör och varför, när Du och Ditt barn träffar någon från habiliteringen?			
Samordnad och allsidig habilitering	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
5... allsidigt sett till ditt barns behov, inte bara fysiska utan också känslomässiga och sociala			
6... sett till att åtminstone en av teammedlemmarna är någon som arbetar med dig och din familj under lång tid?			
10... gemensamt planerat barnets habilitering så att alla kunnat arbeta mot samma mål			
12... givit sinsemellan överensstämmande information om Ditt barn?			

Respektfullt och stödjande bemötande	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
1.... hjälpt dig att känna dig som en bra förälder			
3.... bidragit till att skapa en stödjande atmosfär snarare än att bara ge information			
9... erbjudit tillräckligt med tid att prata så att du inte behövt känna dig stressad			
11... bemött dig som en jämbördig snare än som "bara" en förälder till ett barn med funktionsnedsättning			
13...bemött dig som en individ snarare än som en "typisk" förälder till ett barn med funktionsnedsättning			
Kunskap och lärande	0	1-4	5-7
Hela området	%	%	%
+ de enskilda frågorna 21-26			
Hur nöjd är du i stort med habiliteringen insatser			
Mycket nöjd			
Nöjd			
Inte helt nöjd			
Missnöjd			
Vet ej			

Verksamhetsnivå – förslag till disposition för rapport

A. Urval och bortfall

B. Svarefrekvens och svarande Vilka har besvarat enkäten

Åldersfördelning

Könsfördelning

Typ av funktionsnedsättning

(vad föräldrarna angivit) se tabell nedan

OBS! Om MPOC enkäten inte omfattar så många personer kan det vara att föredra att presentera resultaten i absoluta tal – ibland kanske både absoluta tal och % fördelning.

Funktionsnedsättning	% av totalt svarande	Antal
autism, autismliknande tillstånd		
ADHD		
DCD		
flerfunktionshinder (rörelsehinder och utvecklingsstörning och ev annan		

skada)		
hjärnskada efter olycka eller sjukdom		
hörselnedsättning/döv		
rörelsehinder		
utvecklingsförsening		
utvecklingsstörning		
synnedsättning/blind		
hörselskada/dövhet		

C. Medelvärden och spridning för de fem kvalitetsområdena

Stärkande samarbete

Tillhandahålla generell information

Tillhandahålla specifik information om barnet

Samordnad och allsidig habilitering

Respektfullt och stödjande bemötande

D. Fördelning av medelvärden och spridning för nöjdhet och förväntan samt prioritering av område

Medelvärden (m) och standardavvikelse (sd) för faktorerna nöjdhet och förväntan i de fem olika områdena samt antal individer (n) som besvarat respektive område

Område	Nöjdhet			Förväntan		
	m	sd	n	m	sd	n
Område 1	X,xx	X,xx	XXX	X,xx	X,xx	XXX
Område 2	OSV...					
Område 3						
Område 4						
Område 5						

Vilket område prioriterade föräldrarna? Ett exempel följer nedan

- 1) Samordnad och allsidig habilitering (m=2,34)
- 2) Stärkande samarbete (m=2,65)
- 3) Respektfullt och stödjande bemötande (m=2,89)
- 4) Tillhandahålla specifik information (m=3, 89)
- 5) Tillhandahålla generell information (m=4,33)

E. Några positiva och kritiska röster från den öppna frågan – efter en kvalitativ viktning av kommentarerna i den öppna frågan kan man beskriva några återkommande teman/frågeställningar.

F. Grupper skattning av kvalitetskriterierna inom habiliteringsprocessen

Skillnader mellan åldersgrupper

Åldersgrupp	Antal	Stärkande	Generell	Specifik	Samordnad och	Respektfullt
-------------	-------	-----------	----------	----------	---------------	--------------

	svarende i %	samarbete	information	information om barnet	allsidig habilitering	och stödande bemötande
Total						
Ej angivit						
0 – 6 år						
7 – 12 år						
13 – 17 år						

Skillnader mellan funktionsnedsättningsgrupper

Funktionshinder	Antal svarande i %	Stärkande samarbete	Generell information	Specifik information om barnet	Samordnad och allsidig habilitering	Respektfullt och stödande bemötande
länsnivå						
Autism						
Rörelsehinder						
Utvecklingsstörning						
Utvecklingsförsening						
Flerhandikapp						
Förvärvat hjärnskada						
ADHD/DCD						
Synskada						
Flera alternativ						

Skillnader mellan svarande

SVARANDE	Antal svarande i %	Stärkande samarbete	Generell information	Specifik information om barnet	Samordnad och allsidig habilitering	Respektfullt och stödande bemötande
länsnivå						
Båda föräldrarna						
Mamma						
Pappa						
Annan						

G. Nöjd på det hela taget med habiliteringen

OBS att här är det en fyrgradig skala

Nöjdhet	År 2008
Mycket nöjd	...%
Nöjd%
Inte helt nöjd	...%
Missnöjd%

G.1 Åldersgruppernas medelvärde för hur nöjd man är med habiliteringen i stort

Åldersgrupp	0 – 6 år	7 – 12 år	13 – 17 år
Mycket nöjd			

Nöjd			
Inte helt nöjd			
Missnöjd			
Vet ej			
Ej svar			

G.2 Funktionshindersgruppernas medelvärde för hur nöjd man är med habiliteringen i stort

Funktionsnedsättningsgrupp	Antal svarande i %	Medelvärde nöjdhet	Mycket nöjda	Nöjd	Inte helt nöjd	Missnöjd	Vet ej
Utvecklingsförsening							
Förvärvat hjärnskada							
Rörelsehinder							
Flerhandikapp							
Synskada							
Flera alternativ							
Autism							
Utvecklingsstörning							
ADHD/DCD							

Bilaga (i ett dokument):

1. Infobrev om enkät
2. Allmänna uppgifter
3. Frågeformulär

Har du frågor om enkäten kan du vända dig till Barbro Lagander barbro.lagander@sll.se eller Tina Granat tina.granat@lul.se. Har du frågor om statistik kan du vända dig till Per Eriksson per.e.eriksson@sll.se eller Eva Brogren Carlberg eva.brogren-carlberg@sll.se.

Referenslista:

A family-specific use of the Measure of Processes of Care for Service Providers (MPOC-SP). Siebes, Rc et al. Clin Rehabil. 22, (3), 242-51. 2008

Family-centred care in family-specific teams. Nijhuis BJG et al. Clin Rehabil. 21 (7): 660-671. 2007

One-year stability of the Measure of Processes of Care. Siebes RC et al. Child: Care, Health & Development 33 (5): 604-610. 2007

Parents' and service providers' perceptions of family-centred practice in a community-based, paediatric disability service in Australia. Raghavendra P Child: Care, Health & Development 33 (5): 586-592. 2007

Quality of paediatric rehabilitation from the parent perspective: validation of the short Measure of Processes of Care (MPOC-20) in the Netherlands Siebes RC et al. Clin Rehabil 21(1):62-72 2007

Rehabilitation services for children: therapists' perceptions. Mazer, B et al. Pediatr Rehabil. 9, (4)

340-350 2007

The implications of "working alliance" for the measurement and evaluation of family-centered practice in childhood disability services. Trute B et al. *Infants & Young Children: An Interdisciplinary Journal of Special Care Practices* 20 (2): 109-119 2007

Family-centred services in the Netherlands: validating a self-report measure for paediatric service providers. Siebes RC et al. *Clin Rehabil* 20 (6): 502-512 2006

Key worker services for disabled children: what characteristics of services lead to better outcomes for children and families? Sloper P et al. *Child: Care, Health & Development* 32 (2): 147-157 2006

Parents' global rating of mental health correlates with SF-36 scores and health services satisfaction. Mah, J K et al. *Quality of Life Research: An International Journal of Quality of Life Aspects of Treatment, Care & Rehabilitation*. 15(8), 2006.

Rehabilitation services for children: therapists' perceptions. Mazer B et al. *Pediatric Rehabilitation* 9 (4): 340-350 2006

Use of the Measure of Process of Care for families (MPOC-56) and service providers (MPOC-SP) to evaluate family-centred services in a paediatric disability setting. Dyke P et al. *Child: Care, Health & Development* 32 (2): 167-176 2006

Using the measure of processes of care to assess parents' views of a paediatric therapy service. Knox V et al. *British Journal of Occupational Therapy* 68 (3): 110-116 2005

Evaluating children's rehabilitation services: an application of a programme logic model. Stewart D et al. *Child: Care, Health & Development* 30 (5): 453-462 2004

Evaluating children's rehabilitation services: An application of a programme logic model. Stewart, D et al. *Child: Care, Health and Development*. 30(5), 2004.

Evaluating health service delivery to children with chronic conditions and their families: development of a refined Measure of Processes of Care (MPOC-20). King S et al. *Children's Health Care* 2004 33 (1): 35-57 2004

Measure of Processes of Care (MPOC) applied to measure parent's perception of the habilitation process in Sweden. Bjerre IM et al. *Child: Care, Health & Development* 30 (2): 123-130 2004

A measure of parents' and service providers' beliefs about participation in family-centered services. King G et al. *Children's Health Care* 2003 32 (3): 191-214 2003

Validation of the measure of processes of care for use when there is no child development centre. McConachie H et al. *Child: Care, Health & Development* 29 (1): 35-45 2003

Parental participation in the habilitation process -- evaluation from a user perspective. Granat T et al. *Child: Care, Health & Development* 28 (6): 459-467 2002

Major elements of parents' satisfaction and dissatisfaction with pediatric rehabilitation services. King G et al. *Children's Health Care* 30 (2): 111-134 2001

Relationship of therapists' attitudes, children's motor ability, and parenting stress to mothers' perceptions of therapists' behaviors during early intervention. O'Neil M et al. *Physical Therapy* 81 (8): 1412-1424 2001

Using the measure of processes of care with parents of children hospitalized for head injury. Swaine,B R et al. *Am J Phys Med Rehabil.* 78, (4)323-329 1999

Evaluating family-centred service using a measure of parents' perceptions. King, GA et al. *Child: Care, Health and Development.* 23 (1) 1997

How mothers and fathers view professional caregiving for children with disabilities. King,G A et al. *Dev Med Child Neurol.* 38 (5) 397-407 1996

Parents' perceptions of caregiving: development and validation of a measure of processes. King,S M et al. *Dev Med Child Neurol.* 38 (9) 757-772 1996